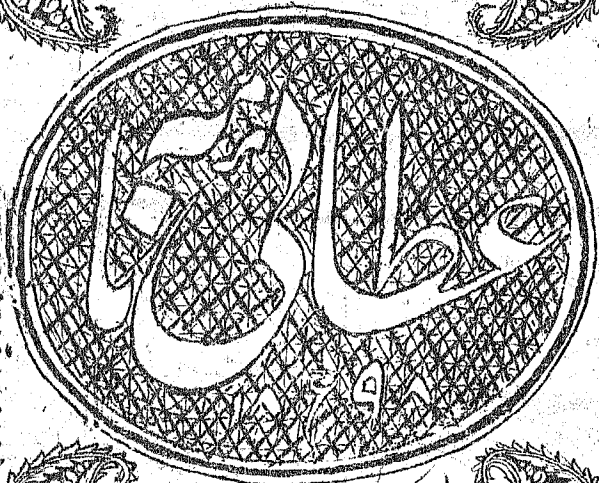

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل في كتابنا كتاباً نافعاً

بانتهاج كثرين الامت على با درج المرحب ١٥٣٥ عجب

در مطبعه خا فاضل محمد و ا قع ككهنون طبع كرو

حسب فرمایش جناب محمد عبدالغفور صاحب تاج کتب لکهنو یاز

M.A LIBRARY, A.M.U.

PE8513

۱۵۱۶
۱۳۰۷
۱۳۰۸

(۲)

بسم الله الرحمن الرحيم

Am.
- ۱۰۷ - ۹۵

دو غزل الف

خجالت زده کا کل مشکین تو سنبلی
یا سایه بخورشید گرفت تو سلی
خوشین جگرانش سزاوار تحمل
جان کاستن بوسینه خراشیدن لبلی
تا روز قیامت نکند نشسته تنزل
انفعا گردید بلند با تگ لبلی
بست آب روان کمر تسلی
در سایه سر و ساغر مل
آن کس که بدید جعد سنبلی
هر چیز که خواست بے تا مل

ای در عرق از عارض رنگین تو بندگی
ایا خط سبزست بگر درخ گاه رنگ
آسوده دلان بارغم عشق نگیرند
آرایش به کام آیام بهارست
از نیم نگاه تو عطافی شده مست
افزود کنون لطافت گل
از بهر طواف گر گلزار
اینم سزاوار بود میسر
از زلف بتان سناورد یاد
ار فیض تو یافت عطافی

سبب خجالت
گل است از
رنگین عارض
مست
از بهر طواف
دیده
خط و بر زبان
عظم است شود

دوغزله باء موحده

بی رونق ست پیش رخ آن نگار گل
 با انفعال نکر ترا بندگی نکر و
 بگذر لبوی بانغ که خود را باعث ذار
 با عارض تو داشت مگر دعوی صفا
 بلبل صفت ز شوق عطائی برکفش
 بهار آراست از سر چهره گل
 جزیر سایه سرد آرمیده
 با استقبال آن رفت از سرم پوش
 بوصف نورسان بوستانی
 بهمن فیض پیر می پرستان

زین عصفه خون خور و به لیل و نهار گل
 باشد همیشه زرد رخ و شرمسار گل
 بر پای سوگواری تو ساز و نثار گل
 کا فکند رخت بر غله نوک خار گل
 ریزد ز نوک خامه رنگین بهار گل
 صبا بر تاب کرده زلف سبیل
 چو صوفی در عبادت گاه حاصل
 که می آید زنای شیشه قلقل
 چنین را شکریستان کرد و طبل
 عطائی مست گشت از ساغر مل

دو غزل
 باء موحده
 در وصف
 بهار
 و بهمن
 و بهار
 و بهمن
 و بهار
 و بهمن

دوغزله باء فارسی

پایانه چو پرش از ز لال
 پیشمرده دلان سنجی شناسند
 پارینه بدست تست تقویم
 پر وانه صفت بروی آن شمع
 پیرانه سرشت گر عطائے

امروز نصیب ماست اقبال
 این دولت را قدر بصد سال
 واقف نه شوی ز صورت حال
 جان باز و مژگن از پر و بال
 از عشق نهوز می زند فال

<p>ماه کامل می نماید چون هلال فرخ آن ساعیت که بنیائی جمال بے محبت در غنیمت قیل و قال از ملاحت ترک این مذهب جمال دولت عشاق را نبود زوال</p>	<p>میش حسن روی تو ای غور مثال پاکبازان طالب دروے تواند پا رساراد عوی عصمت نکل سپید ناصح گو مکن در راه عشق پیر و در و دل عطائی مهر دوست</p>	<p>عطا فی نامه میش حسن روی تو ای غور مثال پاکبازان طالب دروے تواند پا رساراد عوی عصمت نکل سپید ناصح گو مکن در راه عشق پیر و در و دل عطائی مهر دوست</p>
<p>دو غزله های فوقانی</p>		
<p>مشت میزد باد بر زانو س گل و سینه می لبت بر لب و سینه گل باد چنید و امی از گیسو گل عشق آن غنچه دهن از بوس گل در خیال تو نه بین سوس گل که شمه تو زده چاک سینه بلبل که طوق بندیش لبست گرون گل نیافت تفرقه خاطر از مهران دل قفا و زهره چو ماروت و رچه بابل که انجمن سخن مست میکند بل</p>	<p>تا بر اندازد نقاب از رو گل تا بر آساید دلستان هوا تا شود بلبل اسیر مرغ زار تا زه ترشد و در مانع طالبان تا عطائی مست ویدار شود تا بهم لب یعل تو کرد و خندان گل تا ز لب است مگر سرور آبان قامت توجه تو لبشاق مجتشم دارد تراست غمزه جادو که در زمانه آن تو که ده عطائی نگاه از مستی</p>	<p>تا بر اندازد نقاب از رو گل تا بر آساید دلستان هوا تا شود بلبل اسیر مرغ زار تا زه ترشد و در مانع طالبان تا عطائی مست ویدار شود تا بهم لب یعل تو کرد و خندان گل تا ز لب است مگر سرور آبان قامت توجه تو لبشاق مجتشم دارد تراست غمزه جادو که در زمانه آن تو که ده عطائی نگاه از مستی</p>
<p>دو غزله های مشابه</p>		

<p>بخت است مرا به بخت دل ثبات قدمان کجا گریزند ثبات شد آنکه در هوایش ثبات من چین ز باغ فردوس ثوب از نه زبیده ام عطائی ثبات بر آنکه شد بر دست چون خلیل ثروت براه عشق پریشانی ست بس ثمن می وصال نگین نقد جان ثقلت بجای پله حسن عمل سان ثانی مبین بهیچ مرغای عطائیا</p>	<p>تقدیر نگاه ماه منزل خنجر کش از بر اے لیل هرگز نه شود بدوست و اصل با کوی صدم نشد مقابل در عشق زبیده به شمائل در نرنگ و وصل من و گر شود خلیل کوتاه کرده ام به سخن قصه طویل ما عشق مخلصانه نیاری بران کفیل سودا نمیکند پیم پرز قال و قیل بهت اینها تو لواء جبهه اله است و لیل</p>
---	--

دو غزل به عربی

<p>جان پر دست گریه جهان را بهار گل جا کرده بهار که با صد زبان حال چنبدن نسیم سحر گریه نشانند جو رخزان بهر تو و میاندرون شاخ حبت و بندگر بطنائی قبول نیست جمال روی تو هر کس که دید از تماشا</p>	<p>مارا کند جوئے تو بے اختیار گل گوید شنای روی تو بر شاخسار گل از روی ناز کش بهم گرد و غبار دل کاهد برون شکسته رخ داغدار گل آنجا که حسن است نیاید بکار گل بتافت رو و خلیل از ستارهای الحال</p>
---	---

<p>توئی زهر خیمه میکیم با سدل لال شمیم زلف تو می آید از صبا و شمال که دوست سجده که عاشقان فغان خزینه است بی طالبان کسکمال</p>	<p>جهان ابل بهمان جمله بیخ و درخت جگر فشان بلبل پیری گل بند جبین خوشتر بنجاک در تو میسایم جواهری که عطائی نثار من تو کرد</p>
--	---

بلبل دینار
 جگر فشان
 جبین خوشتر
 جواهری که
 جگر فشان
 جبین خوشتر
 جواهری که
 جگر فشان
 جبین خوشتر
 جواهری که

دو غزل به سیم فارسی

<p>بهر جا شد ترخم ساز بلبل کند زلف خود را تاب سنبل که مینابی زبان میگفت قفل فرو شد صوف نوشد ساغر گل ز کان فکرت خود سبب تا مل رخ نمازیر پایت افکن دستار گل بلبل مسکین که بیند پرده خیار گل با خیالات بد مکر که خواب شد بیدار گل لیمق صد پاره پوشیده بود ناچار گل گشت حیران حسن مجید تو از دیدار گل</p>	<p>چین شد ناز باز از رونق گل چه خوش دوست بهر دل کشیدن پیرا ساقی نگر و دست و در پیش جود صفا بشنود این ماجرا را پیرا ساقی گوهر نظم چند بستی و روز نقاب آفتاب بازار چون نباشد خسته دل جانسوز و ساز این و پاک زو سیر این خود را بهت با صبح چیت و رنگارنگ بران بالا قبا ناز که چشم خنبار عطائی به شمال آینه</p>
--	---

بلبل مسکین
 جود صفا
 پیرا ساقی
 چند بستی
 چیت و رنگارنگ
 چشم خنبار
 جود صفا
 پیرا ساقی
 چند بستی
 چیت و رنگارنگ
 چشم خنبار

دو غزل به حای مصلح

<p>قاتل و حدت شدن ترک و نمل</p>	<p>و اصل عشاق چیت محو شدن حیال</p>
---------------------------------	------------------------------------

<p>شستن از لوح چشم نقش سید وصال تیرستم بر جگر سبزه زبان سوال چشم چرخ آینه باز آینه چون غنچه لال لاف عطای تو بود و کز تجلی جمال که اوست مقصد معراج کردگان قبول خجالت در آن بحث ماضی و مسمول که روی آینه سینه ات نشسته معقول که با وجود تو گرد و بخور نشین مشغول همی کند دل عشاق که صیف ماکول</p>	<p>حمد حیات ابد ثبت نمودن بجان حرف تکل از خویش بر شمردن بفرجه صیرت شناسی همه نطق و نظر را کند حالت طور و کایم تا که بنیاید پدید حریم عصمت جنان نشد مقام فصول حدیث عشق تعلق بجائے دارد حجاب بر رخ مقصود زان سبب نیست حلال نیست بر آن خود پرست با ده عشق حکایتی که عطای تو بر آید از لب نه</p>
<p>دو مغرور خاصه معجزه</p>	
<p>بوی گیسوی تو آمد نافه تا تا رگل دید عارض جلالتن گردید چون بیدار گل گشت اندر وصف الطاف تو شکر بار گل کاسمان با صد هزاران چشم شد نظر رگل در شنای روی خوبت یزد و شفا رگل سهر شو که چشم باز کند ننگ و جمال با چشم سر گشت جهان رسین غمال</p>	<p>خنده لعل لب شد رونق بازار گل خفته شبها با خیال عارض گلزار گل خرم و خندان فراز شایخ با سهر روزان خوبی و حسرت مگر جاگرد رستان و هر خاصه رنگین عطای تو همچو بلبل مست شوق خوشوقت عاشقی که شود محو در خیال خلوت نشین جمله دل را سبک ندید</p>

<p> الا کہ تافت پر تو او بر جهان دل میگوئی لاله گان و بھی جو مکان دل شیر و شیر فرزد و بکام و دمان دل عارفان شمول انوار جمال زاهدان باطن و سلوئی مستمال سہر کے بر فہم خود بند و خیال از طلوع آفتاب سبے زوال </p>	<p> ذوقی عرش را مقام معین کس نکند ذاتی کہ اصل کن و کیوں ست جا او ذوق سخن بہین کہ عطائی بدین کلیم ذکر آمد مطلب اہل کمال ذکر آن مشغول توصید تو اند ذوق و صلت در مانع طالبان ذات پاکت را کہے محرم نشد ذرہ ذرہ شد عطائی فیضیاب </p>
---	--

و غزلہ را کے مہملہ

<p> مجلس آرای چمن شد چہ زیبای گل نالہ سامان میدید بر تختین سودا گل چون لباسنا ز کی زمیندہ بر بالا گل میر و دیر باد چون گرد و زبان آرای گل شد عطائی از شمیم کینفس شیدای گل بلند شد بچین ہا ترانہ بلببل صبا چو عقد کناید ز طرہ سنبل بہارغ ساختم خلوت در انجمن حاصل </p>	<p> رونق باغ و بہار آمد رخ رعنا گل روز باز است بادل کہ بر ہرم زجا راست شد بقامت جانان قبا بی ناز راز دل چون غنچہ پنهان آشتن کیست رنگ و بو دار و گل از عارض گارنگ رسید فصل بہار و نوید مقدم گل رسد بہ نغمہ جنون بو گیسو و لہار ز دید جامہ چو صوفی ز شوق قامت سر </p>
--	--

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ز بهی جهان ترا قبله گاه دارد گل
 زبان شده است همه تن سپر بان شد دل
 ز عند لب نیاید او اسے یک حرفش
 زند بدست صبا چاک جیتا و امن
 ز حال زار عطائی مگر خبر دارد
 ز بهی ز روی تو شمرنده در گلستان گل
 ز انفعال حد و حال بمثال شما
 ز دیدن رخ خوب تو سر بصر ادا داد
 ز ماه روی تو می یافت رنگ گر چمن
 ز بسکه کاک عطائی بهار گل حضرت

زنده زنده شد قبا در عشق آندله ار گل
زاله بر برگ سمن نبود ز رشک عارضش
زلف دریای بهاران کشتی نظاره را
زنده بلبل زنده کرد الحان او دی به باغ

نثار فیہا گل و بہش پیر چنان خشن
گر کند کاک عطائی ریشہ و کار گل

دو غزلہ سین مہسلہ

سہی سروے اگر چنان بہ آور صحن بگل
سہی سروے دلم خمار آلودہ آسائی سبک دستی
سحر باد صبا گر نافرمان زلف بکشد
سہی سروے کارست بلبل اگر چہ نیکو گل زلالہ
سند و گرد و شبنم عطائی زین گل تارہ
سحر باد صبا میگفت باستان پیام گل
سہی سروے ترا شد شاہ کنز از نو و بشاک
ستادہ بہر پاپوس صنوبر قامت عرعر
سخن ان بلبل مقیم صبا میگفت گلشن
سند و گرد و ہمو بلبل از غزلخوئی نیاستا

اگر شمع جہالتے لبو چشم و چہرہ عول
بیاد رآن می گلگون بہر نازان امان و
شود از نگہ آن تازہ و فرم و مانع دل
براسے زیب فرق عشق از گلزار و مانع دل
کہ از یوش فرا گیرند شتاقان فرغ دل
ایضا شدم زندہ چو باد صبحم از ذکر نام گل
ہجوم عطر سجیت باد اندر مشام گل
فزودہ زان تا بجا رخت صد احترام گل
چہن گردید بہر نیر تکلم و اتیسام گل
عطائی ست و مد ہوش ست از صبا گل

دو غزلہ شین معجمہ

شکوہ واد بشارت ز آمد آمد گل
شکوہ قامت خوبان کہیں است بلوق
شیم گیسو دلدار آیدم بمشام
شوند تو بہ شکن بدان صومہ شین

نوائی نالہ بر افراخت در چین بلبل
بہ نسبت قدشان سرو گردن صلصل
صبا چو عقد کشاید ز طرہ سبیل
چو شبنم ز مینای بی زبان قلقل

نثار فیہا گل و بہش پیر چنان خشن
گر کند کاک عطائی ریشہ و کار گل
سہی سروے اگر چہ نیکو گل زلالہ
سند و گرد و شبنم عطائی زین گل تارہ
سحر باد صبا میگفت باستان پیام گل
سہی سروے ترا شد شاہ کنز از نو و بشاک
ستادہ بہر پاپوس صنوبر قامت عرعر
سخن ان بلبل مقیم صبا میگفت گلشن
سند و گرد و ہمو بلبل از غزلخوئی نیاستا

که لذت بخش است مکیندنی مل
 سوزند با و صبا هر سو با سخا ر گل
 شویدا از آب لطافت هر سحر خسا ر گل
 تا نشاط بنم تو گردید استغما ر گل
 نفی بوی تو آمدن فیه تا تار گل
 بسکه عمر بستاند هر فنی طوار گل

شوق عطا می شود اهل سخن
 شوق سامان میدید بلبل پله وید گل
 شبنم کسا فیض شیر بود اس نو بهار
 شادمانی با چین پیچید طبع روزگار
 شمه حسن تو آمد چیده آراک بهار
 شدنی گلک عطا می دشت گل خنجر

عالم کلام
 گل از زبان
 بلبل را و
 بکشد صفار
 الم و لیسینه
 بلبل طبع
 ملک از زبان
 بر وزن و بیانی
 کیدان
 شاد خنجر
 عین گوئی
 اسامی و ریشه

دو غزله صا و ممله

مست اند نه از شنیدن گل
 در سینه ز بر کشیدن گل
 زین گونه قیاس زیدن گل
 در عهد تو از مزیدن گل
 مستی سفرت ز دیدن گل
 میدید تاب صبا عین سا با شمل
 طر قوا فاخته و چرب زبانی بلبل
 بنم آماده نشا دست بقرا به بل
 پیش لدر نیازی کن احوال قل
 حاسدان تو گرفتار بلا با صد دل

صاحب نظر آن زویدن گل
 صد غار شکست بلبلان را
 صباغ بهار از که آموخت
 صائم شده اند غنای لیسان
 صحرا تو خوشی که شد عطا می
 صبح گوئی بکشد بند نقاب رخ گل
 صولت حجاب شنیان چین زده آب
 صحن باغ ست نظر بگل و سبزه سرو
 صیدا احسان غلام کن بر او پیک صبا
 صحبت یار عطا می تجوز زنده شود

عالم کلام
 گل از زبان
 بلبل را و
 بکشد صفار
 الم و لیسینه
 بلبل طبع
 ملک از زبان
 بر وزن و بیانی
 کیدان
 شاد خنجر
 عین گوئی
 اسامی و ریشه

خمش تا ساخت اندر سینه محزون بانزل غماز عشوه او راست بهر قتل عشاقان عطا اندازی شیر نگاه جانست از تن برین غزلان و در یاد جان خریدار بد چشم او غبار راه او شمع عطا از آتیه باز و در ایضا خو جان خوشیست می پریشانی میان دل ز موی هر خمره غنچه بدست غمزه قاتل که در یک جنبش شبنم جهان را کند بزل ندیده و در کنارش آفرین آیهی سنگین دل به بلغم کف پایش کنم عمر را حاصل	
--	--

دو غزل در قاف

فصل عشق است و بهر طریقی بهر کمال فرصت وقت نگذار بهر پیوند جام فخضه وار نیفراید و نه گم گزود فکر در کار جهان گذران سواد و کسیت فارغ از قید مکان باش عطا فی جیم فارغ زور و عشق زید گزیند احوال فرسودگی عشق ولی را که نه نده کرد غیر با و چون آب و دم نمیشد بهر سخت فرصت غنیمت است در وقت راز و فره اود می شمردن مطلوب را بهر دست ایضا ساقیان بشنوند کس نشنیده دل که به وقت متیان شود غل اکل روزیت گزیده ای چیدن و اگر استقبال هیچ کس را بهر دست ازین نیلی یل خوش بیا جانب لدا را تو ای سر و شیل گوئی نداده اند یک روزش شمال هرگز بهر روز دیدم که گوشمال عشقش بجام رخت بجز ابد زلال ماغنی گذشت و دارد و مستقبال مخوف و عاشق است عطا فی زلف حال	
---	--

دو غزل در قاف

قرار دیشک زلف تا بدار محال نگاه بر رخ زیبای آن نگار محال	
---	--

قدم براه محبت ندان اُسان است
قرأت نفس انا الحق اگر چه مختصر است
قیاس گنج خوبی بچ میکی عشت
قمار عشق عطائی لشبر و سر بازی
قدر تو د او سر و چین راعی الفضال
قصری بیا و آن قدر عنا سر ی بلوق
قانع بسک شیم تو گل گشت در چین
قصدت که که لاله خونین پیاله یافت
قند از لب تو یافت عطائی که در سخن

و کے کشیدن جو روحفای یا محال
و کے بنجو و چون منظور پیشین ارجمال
نشاط باو دے ہے رحمت خمار محال
بجافیت طلیحین راہ خار و ار محال
بیشین رخت نمو و منہ چار و ہلال
لبلی لبوسف آن خد گارنگ مستمال
کار و صبار زلف تو رسید ہر شمال
داع دل از سہا بے آرزوی خال
گشتند طوطیان بہر زوشکین مقال

و غرض از کافین فارسی

کلاه کج ز زده امر و ز در گاهستان گل
کشاده و دست صبا ناله خشن و چرخان
کناره جسته زهر و بیهوشی پایسته
کرم نما و بر دای صبا بنزل و دست
که انتظار عطائی برای مقدمت
کجائی ای جنون پر شور و شنگول
کند وقت صفرا را تیره و رنگ

عنون عشق و در باز نغمه بلبل
زنان غنچه و از چین طره سبیل
و هم از مجاهده چون صوفیان
سلام ما برسان و ز خودش حدیثی قل
نه از برای رباب و کباب و ساغر بل
که گرد و ازق و است عقل مضرول
خرد و در تذکره معروف مبدول

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

Handwritten notes or signatures.

کتاب عشق را در سبب بنیامون	که بنو اندر شش عدت نه معلول
کرامت کن بدام از جام اخلاص	که گرد و محو پا و مال و مامول
کرم فرما که بر ورق زمانه	شود نظم عطائی خاص و مقبول

دو غزل که کاف فارسی

گدای کوچی عشق است شاه با اقبال	که هست ملک و دولتش معصوم نوال
گذشتن از غم امروز و اندوه فردا	جلوس است بهایون و جشن با اقبال
گرفت ملک خرد را بیک سوار جیون	کشاده قلعه شکست سکون وصال
گر نبرد آنکه ز ملکش خرد و بکوه عدم	رو بهر آنکه ز پیشش فتنه بجای ضلال
گمان سیر که عطائی مرید عقل شود	که عشق داشت و را بر طریق کسب کمال
گوید بچمن و صفت گل روی تو لمیل	بیز و بهمان عین گریه تو سبیل
گو طائر ار نی چه شاید ز سیر طور	ناکرده یک جلوه ناز تو تحویل
گیرم که دگر سمیتان ماه تمام اند	از روی چو خورشید تو دارند توسل
گنزد تو لب جان بخش کشائی به تکلم	عین بکند نوش حیات از تو تسول
گفتار بکند در سپاریم عطائی	زین پس من دلدار علی الله تو کل

چهار غزل که لام

لبت بجنده کشائی اگر علی التمثیل	کلام فلسفه باطل کنم بزد و دلیل
لطافت سخن جانفزای تست کز و	لبان به تشنگی وحی ترکند جبریل

از
بن
باز
ان
تک
تاریخ
نظم
چون

لباس عشق تو از اسیر که لایق هوا
 لغوب در و ترا پا و دوا بنام شد کار
 نقایق است مراد عطائی از همه خلق
 لاف عشق ست جمله و ان بطال
 لاله را دل مع دل پس است نشان
 لا چوراندی برا احتیاج جهان
 لائق زلف انگه شده مشط
 لوت دیوت بهشت را بگذر
 نقای تو گر از هر دو کون و ازل
 لباس عشق بدوش ضعیف می بستند
 نیایی غم مارا ظهور روز کجاست
 لب تو آب حیات است که دواست ملک
 لحن شعر عطائی در آرد و بهامع
 لذت عشق داند آن بیدل
 لیکن آرام جاسک پر دانه ست
 لاف عشق و حساب هستی چه
 لفظ و معنی تو تا بکے نه بود

نخست بشکند آن که بت شکست خلیل
 ققیل غنچ تو بر زندگی نه تفصیل
 نخواهد از دوز جهان هیچ بگریه و اخیل
 ایضا تا نه مری شود بصورت حال
 یاده بلبل نخبست سینه بنال
 دم الا رسادت به کمال
 که سرش زیر آره شد پامال
 چون عطائی بجز نعیم وصال
 ایضا که غم نصیب بود البشر شد بروز ازل
 شکوه و کوه بزمین و تن گیاه ازل
 مگر نقاب کشائی ز روی هور مثل
 هجوم کرده چو ز نور که دشمن عسل
 گرده مستمان را در جدای غزل
 که میر دار باشدش منزل
 وسعت نور خمر گهر محفل
 دل کیے و عسم دوتا مشکل
 نه کنی هیچ زمین عسل حاصل

لایس فی الارض و السماء بخرد و ست	ای عطا فی زمانه و اگل
----------------------------------	-----------------------

و غزله میسم

می فشاند در سخن آن لعل شکر بار گل می شود از حلس آن خندان بهار بخیزان مشک را خون سیاه غیرت خال ترش میکنند غنیش بوی آن کفن پا چون بهار مست شوق آید عطائی و بهار حسن مستوشم شد و بهار حسن آن لعل بار گل مسیح میریزد و چو در حسن جبین و نسیم میشود از سایه آن خرم گل کوئی با ماه می چید بهر خوش آن خندان بهار میدان از گشتن نام عطائی یافتن	بگنجد ترسم مباد و رونق بازار گل جیب و دامن سنجبل و سینه بسیار گل جیب و جان را چاک و از شکر آن تنها گل غنی تر تصویر قالی را بیک ز قمار گل جای آن ار که از حرفش بود و طومار گل لبیکه در وصف جمالش گروه هم تکرار گل از تبسم در کنار آن پری و پیدار گل همچو معنای وی قالی جلوه خورشید گل از سنان کار سلطان چو فلک بخار گل همچو فصل نو بهار اندر خزان بسیار گل
--	--

و غزله نون

نقاب چهره بر انداخت و بهاران گل منونه است ز حال کم که در بهار یاد نه گشت زان آب شیرین چو کوکبشاد سنا و گوش بر آرد از بلبلان چین	بچاک سینه بر آید چو دلقان گل همی ز ندید و سو سو سر چو بقران گل اگر چه سر زده عمری بکوه بهاران گل بیاگم قدیم جانان چو روزه داران گل
--	---

نثار کرد عطائی بمقدم دلدار
نوبهار آمد فزون شد رونق بازار گل
نیت گنجای تعجب کرد فیض نوبهار
نافها و غنچها بکشت و عطایار نسیم
نگفت جان بخش میداد و مگر اندر لعل یار
نغمه گنهار عطائی از بهار گل چهره است

ز گلشن دل دوست قلم بهر امان گل
از نظم کرد جابر طره دستار گل
بشفق چو شاخ گلبن بازو نوا گل
مشکها را سبب اندر دامن صد بار گل
عنبر سار است اندر طبله عطار گل
در خیال دوست می بیند در دیوار گل

دو شعر از او

وفا مجموعی ازین بستان سنگین دل
و دای عشق در آگنده اند پنج شمع
و فنا که در کس جز بقا جبران غربت
و را ظهور ز آینه دور و نده نکرده
و وفا کی عطائی کند این جوان
و عده مال و ثرا با من غم دیده کمال
و ده که عسری به تفای تو بسی خون روم
و وقت ما دیر بد نبال تو گردید دریغ
و حشمت آمد ز تو ام زانکه تبر غیب گل
و آنگه اریم عطائی طالب لاله رخان

که فعل شان همه شیر است و قول شان مل
په یون کوشند از اندر پنج در محل
ز کار نیک گردان این مبعصیت مل
چو حسرت شیت قوی دشکلم تخی بیفل
که مانده اند بفسق اندرون چو خرد گل
خوشکستی بقافل چو قصا در خیال
بود و دل وفا می تو تمنای صمال
لبس گر انامیه وری داده خریدم فل
از بهار تو بچینند چنان فار غبال
زین سبب با و دل اندر طلب کسب کمال

ع
از اناس بکازن در جنت

دوغزلہ یاے ہوز

خود کردہ بد رو دوارا کمن خیال زہر حکیم کامل مطلق بود زلال آخ و فاد و وام کند دوست وصال تا کی زمانہ غنچ کند آسمان لال گوئی قبول خویش ہی بر سو حال دار و پیش حسن بخت افتخار گل گر چه صفا و رنگ بر آرد نزار گل در آرزوے روی توئی اختیار گل تا از نسیم زلف تو شد بوئی ار گل از بیکہ کرد ملک عطائی نثار گل	ہاں اسے دل بلاکش از فلک نثار سہر سحر چرخ کہ خیمہ رسد رات نثار ہر حبیب از بھائی تبار سہر شدہ تہیز ز ہماں چو نہ ہو معکم با نثار سخت پانچ خواہ عطائی باہ نثار سہر پاک شینگل بچن در ہمار گل تہیز ز ہماں تو نگدوہ چرخ رنگ سہر سحر چرخ کہ خیمہ رسد رات نثار ہر وہم ز اشک خیمہ بلبل بر آب نثار خواہ ز کورہ باغ و چمن گشت لال نثار
--	---

غزل ہمزہ

ہنگام کن ز آب تاب زلف سنبلی بخور با ما دوتا چیسائے مل شنو یکہ زمینا بانگ قتل بنالہ ساز کن مانند بلبل بلبل و اندر گلو تا کہ چو حاصل	سہر ناظر بین بصورت گل ہر وہم ز اشک خیمہ بلبل بر آب نثار اسے ذاکر چاگشتی قی مشر اسے اگر در سرت آشوب عشق ست اسے آزاد شو بھون عطائی
--	--

دو غزله بای تهمتانی

<p>یک خنده لبان تو صد نو بهار گل یاد تو یافته ست چو آب خضر کجام نیغار بر دخیال تو مشک ختن تمام یکره بیا بسوسه چین کز سر نیاز یک گل اگر طلب عطائی کند که یاد آنکه بوده بجم خالق جلیل یاد آنکه پیش از آمدنت از رخ برون یکره بیا بپای طلب سر فکند شیر یک دم نه بیا در جهان آفرین بام یک چند پندنا صبح مشفق بکار بند</p>	<p>یک جلوه جمال تو دلایل زار گل لب تر نه کند به لب جو نیاز گل تاراج کرد حسن تو کی سیر دیار گل گیر دبه یا بوس تو صفا فخر گل آرور گاشن منخش صد سحر ار گل پیدا نمود خلق تو بر صورت جمیل بهر تو آفرید گو را خدا عین شاید که بگذری منظر گاه بوس جمیل در بند نفس و طبع نه یارده ذلیل سیر کامیابی تو عطائی بود کسبیل</p>
--	---

این غزل در کتاب
 گلستان
 در باب
 در بند
 در بند
 در بند

صنعت مربع

از غایب	صدیقه	دارد	رب	در وقت	مربع	بجا
صدیقه	بر جان	رین	تپ	در ج	بدر	بدر
دارد	رین	بیک	نیک	در ج	بدر	بدر
رب	تپ	نیک	در ج	بدر	بدر	بدر

R
۱۹۱۳۸۵۱

CALL No. { ۴۳۱۴ ACC. No. ۱۸۵۱۳

AUTHOR عطاء

TITLE عطاء نام

Class No. ۱۹۱۳۸۵۱ Acc. No. ۱۸۵۱۳

Author عطاء

Book No. ۴۳۱۴

Title عطاء نام

Borrower's No.	Issue Date	Borrower's No.	Issue Date

CHECKED AT THE TIME

MAULANA AZAD LIBRARY

ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

